

Høringssvar fra Skøyen sokn, Vestre Aker prosti, Oslo bispedømme.

Justering av hovedgudstjenesten og alminnelige
bestemmelser

Høringstema 1: Hvordan øke kvaliteten og antall deltakere i gudstjenesten.

Hørings spørsmål

1a: Hvordan mener dere gudstjenestereformen har påvirket gudstjenestelivet i deres menighet og i Den norske kirke?

At menighetsrådet har mulighet til å påvirke gudstjenestene på en konkret måte, gjør at engasjementet for gudstjenesten og gudstjenestelivet i menigheten øker.

Vi opplever at reformen har gitt økt kunnskap om gudstjenesten blant flere i menigheten, flere frivillige er involvert i arbeidet med gudstjenesten og reformen har gitt større mulighet for mangfold i gudstjenestelivet i en by med relativ stor kirketetthet.

I Skøyen har vi jevnlig kveldsgudstjeneste som menighetens hovedgudstjeneste – noe som mange beskriver som et godt og viktig supplement til de mange søndagsgudstjenesten i byen. Det kommer jevnlig folk fra andre menigheter til våre kveldsgudstjenester, gjerne fordi de ikke har hatt mulighet for å delta i formiddagsgudstjenesten i egen menighet.

1b: Hva har fungert godt, og hva har fungert dårlig ved gudstjenestereformen?

Det fungerer godt med utstrakt bruk av medliturger – og det er bra og viktig at det er mange ulike mennesker som deltar som medliturger – gamle og unge.

Det fungerer også godt med nattverd i stort sett alle gudstjenester. Ved å være bevisst på hvordan gudstjenestene legges opp og gjennomføres, klarer vi stort sett alltid å få til gudstjenester på mellom 50 og 70 minutter – selv med to til tre dåpsbarn og nattverd.

Det store tilfanget av ulik musikk har vært et hovedproblem i reformen. Vår menighet har i all hovedsak valgt å bruke musikk for gudstjenesten av 1977, men vi har gått bort fra tre ulike serier som følger mønsteret «allmenn, faste og høytid». Dette har fungert godt i egen menighet, men det oppleves frustrerende å komme til menigheter som har sin helt egne liturgiske musikk.

Samtidig er muligheten for variasjon i liturgisk musikk et pluss når vi skal tilrettelegge for spesielle gudstjenester – som kveldsgudstjenester og gudstjenester for barn og unge.

1c: Hvilke av de momentene som er nevnt ovenfor mener dere vi særlig bør rette vår oppmerksomhet mot i gudstjenestearbeidet fremover?

- Finne en god balanse mellom stedegenhet og gjenkjennelighet.
- Rom for bredde: formiddagsgudstjenester og kveldsgudstjenester, «alminnelige» gudstjenester og trosopplæringsgudstjenester.
- Flere involveres i forberedelse og gjennomføring av gudstjenesten, både menigheten som helhet og medliturger.
- En gudstjeneste som er i dialog med menneskers liv.
- En gudstjeneste forankret i tro og tradisjon (økumeniske perspektiv)
- Økt motivasjon hos folk til å gå til gudstjeneste, jfr. «den store samtalen om gudstjenesten i Den norske kirke».
- Ivaretagelse også av dem som allerede er glade i gudstjenesten og som savner det kjente.

1d: Hvilke behov ser dere for et mer variert gudstjenesteliv med ulike former for gudstjenester?

Viser til det vi allerede har sagt om mulighet for ulike typer hovedgudstjenester, som kveldsgudstjenester. I storbyer som Oslo med stor

kirketetthet, er det rom for å til sammen utgjøre et større mangfold. Men det er samtidig viktig at det går an å gå i ulike kirker uten å kjenne seg helt fremmedgjort, som f.eks. at all liturgisk musikk er ukjent.

Det er videre positivt at det legger opp til en bedre balanse mellom valgfrihet og variasjon. Men vi stiller oss undrende til hvilke punkt som gjøres til MÅ punkt. Dette vil kommenteres under de enkelte punkt. Men et eksempel kan være i hvilken grad en MÅ står under første salme eller ikke. Vi vil hevde at det ikke er dette som gjør gudstjenesten fremmed eller kjent for mennesker som kommer. Når vi samles til stille kveldsgudstjenester i Skøyen kirke, blir det merkelig om menigheten må stå ved første og siste salme. En bør tenke kritisk gjennom på ny, hva som gjøres fast og hva som gjøres valgfritt.

Høringstema 2:

Alminnelige bestemmelser for hovedgudstjenesten

Høringsspørsmål 2: Mener dere at det er behov for å justere eller presisere noe ved prosedyren for hvordan menighetens lokale grunnordning utarbeides og vedtas (jf. Alminnelige bestemmelser)? Hva bør endres?

Vi stiller oss positiv til at systemet med lokal grunnordning videreføres, og at MR er det organ som fatter vedtak. Vi er også positive til at det i all hovedsak legges opp til et ryddig regelverk som enkelt kan følges og at Biskopen dermed ikke lenger godkjenner, men fører tilsyn.

Samtidig bør det på noen punkt gis mulighet for særlige ordninger som trenger godkjenning av biskopen. Ev. et alternativ 2, der menighetene gis mulighet til å avvike noe fra regelverket under forutsetning av godkjenning fra biskopen.

Høringstema 3:

Justeringer i hoveddel I. Samling, ledd 1 – 8

- Forberedelser + la oss være stille for Gud.
 - Godt innarbeidet og fungerer godt i vår menighet. Samler oss på en god måte før gudstjenesten starter. I praksis er det ikke stillhet i kirkerommet før gudstjenesten starter. Mange er glade for å se venner og kjente, og kanskje er det helt greit at det er prat, øvelse med medvirkende osv. før gudstjenesten starter. Da blir det gjerne en del volum i kirkerommet. Men forberedelsen samler menigheten på en god måte før det liturgiske starter. (Bør punktet med «anledning til stillhet» før gudstjenesten tas bort?)
- Menigheten står alltid under inngangssalmen
 - Kan ikke være et krav. Det finnes mange gudstjenester der dette ikke passer (som f.eks. kveldsgudstjenester med rom for stillhet og meditasjon). Et ord som «normalt» vil løse dette.

Høringsspørsmål 3e: Er dere enige i at samlingsbønnen ikke lenger blir obligatorisk, men et valgfritt ledd?

- Vi bruker samlingsbønn og opplever at det fungerer godt. Se ellers kommentar under «Dagens bønn»

Høringsspørsmål 3 f: Har dere endringsforslag eller kommentarer til leddet syndsbekjennelse i høringsforslaget?

Fint med en fast innledning til syndsbekjennelsen som setter den i kontekst og som brukes overalt. Vi har brukt en innledning vi har laget selv, fordi vi opplever det som et behov.

Vi har plassert bekjennelsen i ledd 16 og synes det fungerer fint.

Høringsspørsmål 3i: Er dere enige i at ledd 8 Dagens bønn blir obligatorisk i alle hovedgudstjenester, og ikke et valgfritt ledd?

Vi er ikke enig i dette. Samlingsbønnen er godt innarbeidet. Ev. kan dagens bønn være et alternativ til samlingsbønn på samlingsbønnens plass. Samlingsbønn og Dagens bønn er eksempler på bønner som ledes av ML eller L og bønnene egner seg dermed godt til å være ledd hvor variasjon tillates. Menigheten blir ikke utrygg av ulike bønner ledet fra lesepulten.

Høringsspørsmål 3 j: Gi eventuelt andre kommentarer til høringstema 3?

Høringstema 4:

Justeringer i hoveddel II. Ordet, ledd 9 – 17

Høringsspørsmål 4: Har dere endringsforslag eller kommentarer til hoveddel II. Ordet?

Vi har benyttet oss mye av muligheten for musikk etter prekenen. Særlig bruker vi meditativ musikk på kveldsgudstjenester og gudstjenester som er av det litt mer lavmælte slaget, eller et høystemt soloinnslag på en festgudstjeneste. Vi ser ingen grunn for at denne muligheten nå tas vekk og det i stedet blir obligatorisk med salme (ev. etter trosbekjennelsen). Også dette leddet er et ypperlig ledd for variasjon: Musikk / salme / stillhet. Her bør ordningen formuleres slik at det gis mulighet for fleksibilitet.

Høringstema 5:

Justeringer i hoveddel III. Nattverd, ledd 18 –21

Høringsspørsmål 5a: Kommenter gjerne nattverdpraksisen i menighetene i dag med tanke på særkalk og/eller intinksjon og med tanke på mottakelse av nattverd stående eller knelende på alterringen/altersranken?

Hos oss fungerer intinksjon som normalordning godt. Det er også mange av de eldre og gudstjenestevante som foretrekker å stå (slippe å knele).

Vi har i liten grad brukt ordningen med særkalker stående (som egentlig er normalordning). Det er ingen som har uttrykt at de savner selve det å drikke vin fra en særkalk. Selve intinksjonen møter liten motstand. Men noen er glad i muligheten for å knele ned. Så noen savner det. Derfor har vi noen gudstjenester med knefall i løpet av året.

Høringsspørsmål 5b: Gi gjerne kommentarer til valgene av ordene som er foreslått.

Ordene kropp / legeme er kanskje det som vekker størst engasjement og størst uenighet. Her er MR delt. Enkelte mener det er flott med det tydelig og virkelighetsnært språk («kropp»), mens andre ønsker det litt mer høystemte og åndelige begrepet «legeme».

Når det gjelder beger / kalk mener vi at beger er å foretrekke. (Kalk er noe man bruker på plenen ...)

Høringsspørsmål 5c: Er dere enige i at takkofferet inngår i nattverdsliturgien, og ikke i forbønnsleddet?

Ja.

Høringsspørsmål 5e: Har dere kommentarer eller endringsforslag til ledd 19 og 20 i høringsforslaget?

I 2011 reformen var det lagt opp til en forkortet nattverdsliturgi til bruk i enkelte gudstjenester. Selv om vi støtter at prefasjonsdialogen tas inn som en fast ordning (den nye, «korte» varianten har ikke fungert godt), så burde det vært en enklere og kortere nattverdsliturgi som alternativ (gjern med begrenset bruk).

Tilsigelsesordene bør i sin helhet sies av liturgen. Dette er et typisk sted hvor menigheten kan bli utrygg: Når skal vi delta i et talekor og når skal vi ikke?

Hvordan skje det i denne menigheten? De som er vant til talekor vil føle det ubehagelig når de plutselig stemmer i sammen med liturgen, når igjen andre gjør det.

Hvis talekor først skal innføres, bør det bli obligatorisk (likt i alle menigheter), men vi mener altså at det er liturgen som bør lede tilsigelsesordene alene.

At takkebønnen blir en veksellesning er lettere å forsvare. Da er alle godt tilbake på sine plasser og har funnet igjen programmet og kan følge dette. Men bruk av talekor i ikke-obligatoriske ledd bør forutsette at menigheten har et skikkelig program (menighetsagende) som er lett å bruke. Det er særlig komplisert når talekoret faller inn halvveis i en bønn. Men også her er det kompliserende at dette vil gjøres ulikt i de forskjellige menighetene og dermed kunne skape utrygghet for gudstjenestedeltakerne.

Høringstema 6: Justeringer i de enkelte nattverdbønnene

Høringsspørsmål 6: Gi gjerne kommentarer eller endringsforslag til nattverdbønnene?

Har ikke vært diskutert av MR

Høringstema 7:

Justeringer i hoveddel IV. Sendelse, ledd 22-25

Høringsspørsmål 7: Har dere kommentarer eller endringsforslag til hoveddel IV. Sendelse?

Viser til det vi har skrevet om å stå under første salme. Det bør ikke gjøres obligatorisk å stå under salmen. For eksempel kan ordningen være:
Menigheten står NORMALT under siste salme.

Selv om det ble sagt at ordet «høymesse» ikke trengte noen nærmere bestemmelse i 2011-reformen, virker likevel bruken av ordet tilfeldig og uklar. I vårt gudstjenesteliv følger alle formiddagsgudstjenestene «ordo» – enten det er trosopplæringsgudstjenester med utstrakt involvering av barn og unge, eller mer alminnelige, tradisjonelle gudstjenester. I så måte er alle våre formiddagsgudstjenester høymesser.